

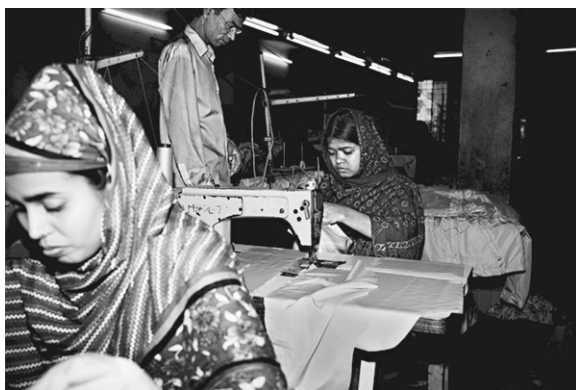
Opgave 3 De kledingindustrie van Bangladesh

In april 2013 stortte in Bangladesh een groot naaiatelier in. Daarbij kwamen meer dan duizend mensen om het leven en vielen er vele duizenden gewonden.

Journalist Casper Thomas schreef in juni 2013 een artikel over deze ramp in weekblad *De Groene Amsterdammer*.

Dat artikel begint als volgt:

tekst 5

Nazami Begum weet dat ze geluk heeft gehad. Op 24 april nam ze plaats achter de naaimachine in de kledingfabriek Rana Plaza in Bangladesh. De dag daarvoor hadden zij en haar collega-naaisters centimeters diepe barsten in de muren van het gebouw gezien. Het bankfiliaal dat op de begane grond zat, was

uit voorzorg ontruimd. Toch stond die ochtend haar baas op de stoep om te vertellen dat ze moest werken. Een grote bestelling T-shirts en broeken, bestemd voor de Europese kledingmarkt, wilde hij niet mislopen. Halverwege de ochtend viel de elektriciteit plotseling uit. De verdiepingen van Rana Plaza begonnen te schudden. Pleisterwerk viel naar beneden en de muren barstten.

naar: De Groene Amsterdammer, nummer 26, juni 2013

- 1p 12 Casper Thomas laat met dit voorbeeld zien dat er in de Bengalese kledingindustrie sprake is van een onrechtvaardige situatie. Leg met het gedrag van Nazami Begums baas in tekst 5 uit wat volgens Cicero de rol van hebzucht bij onrechtvaardigheid is.

De ramp in kledingfabriek Rana Plaza staat niet op zichzelf. In Bangladesh gebeuren zelfs regelmatig dergelijke ongelukken omdat kledingfabrieken vaak illegaal zijn gebouwd en niet voldoen aan internationale en nationale veiligheidsvoorschriften. De overheid van Bangladesh voert nauwelijks controles uit op de veiligheid van kledingfabrieken. Dat heeft te maken met belangenverstrengeling: veel kledingbaronnen in Bangladesh hebben vanwege hun rijkdom óók een zetel in het parlement en de helft van alle Bengalese politici heeft directe banden met de kledingindustrie.

Door hun politieke invloed kunnen de rijke fabriekseigenaren hun eigen winst verhogen. Bovendien hebben de fabriekseigenaren een speciale politiemacht aangesteld die de kritiek van de kledingarbeiders op de onveiligheid onderdrukt, zo nodig met geweld.

Volgens Michael Walzer functioneert het tot stand komen van lokale distributieve rechtvaardigheid op dezelfde manier als het tot stand komen van collectieve zelfbeschikking. Volken kunnen zich daarbij volgens hem echter op twee manieren vergissen.

- 4p 13 Welke twee vergissingen kunnen volgens Walzer gemaakt worden bij het tot stand komen van lokale distributieve rechtvaardigheid?

Leg uit dat beide vergissingen van toepassing zijn op de situatie in de kledingindustrie van Bangladesh.

Na de ramp in Rana Plaza demonstreerden kledingarbeiders en nabestaanden van slachtoffers op de plek van de ingestorte fabriek. De kledingarbeiders wilden dat achterstallig loon werd betaald en de nabestaanden eisten een schadevergoeding. Omdat dit alles uitbleef, spraken demonstranten de vele westerse toeristen aan.

Als geen enkele van die westerse toeristen geld geeft, zou de filosoof Peter Singer dat uitleggen met de 'volg-de-massa-ethiek'.

- 2p 14 Leg Singers opvatting over een 'volg-de-massa-ethiek' uit en gebruik daarbij zijn utilitaristische argument.

De Nederlandse minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Liliane Ploumen ondertekende in 2013 een veiligheidsakkoord waarin verschillende overheden samenwerken met grote kledingmerken, kledingfabrieken en Bengalese vakbonden om de veiligheid en arbeidsomstandigheden voor Bengalese kledingarbeiders te vergroten. Ploumen maakte voor dit akkoord 9 miljoen euro vrij. Daarover zei zij het volgende:

tekst 6

“Bangladesh is een straatarm land en heeft financiële hulp nodig. Hoewel de bal bij het bedrijfsleven ligt, zie ik het als een gezamenlijke plicht om de omstandigheden in de textielsector te verbeteren. We kunnen niet meer naar elkaar blijven wijzen en alle betrokken partijen - de Bengalese overheid, de textielsector, producenten, consumenten en andere overheden - moeten nu hun verantwoordelijkheid nemen om de vicieuze cirkel te doorbreken. We mogen niet accepteren dat textielarbeiders enorme veiligheidsrisico's moeten lopen om voor ons spijkerbroeken en T-shirts te maken.”

naar: rijksoverheid.nl

Niet iedereen is even enthousiast over de effectiviteit van ontwikkelingshulp. Ontwikkelingseconoom Angus Deaton zegt in een interview in *de Volkskrant*:

tekst 7

“Ontwikkelingshulp is geven om de verkeerde redenen. We kunnen wel van bovenaf van alles willen opleggen, maar daarmee heb je nog geen functionerende systemen van onderwijs, zorg, politie, justitie of infrastructuur. Burgers moeten hun overheid zelf dwingen tot het leveren van diensten. Het is niet zo dat we niks kunnen doen, maar we moeten de goede dingen doen. Doe iets aan de handelsbelemmeringen en ontwapening en andere economisch of politiek ontwrichtende factoren. Laat de Wereldbank haar kennis delen. Er is veel expertise maar die is gekoppeld aan hulp. Ik denk dat veel landen vooral gebaat zijn bij goed advies.”

naar: de Volkskrant, zaterdag 5 oktober 2013

- Het idee van hulp aan ontwikkelingslanden is vaak in metaforen gevat, zoals die van de ‘global village’ of ‘de reddingsboot’.
- 3p **15** Leg uit of in tekst 6 blijkt dat Ploumen handelt vanuit het beeld van de ‘global village’ of vanuit het beeld van ‘de reddingsboot’.
Beargumenteer vervolgens dat Deaton in tekst 7 beide beelden bestrijdt.

- Bangladesh was tot en met 1947 als onderdeel van Brits-Indië een Britse kolonie. Immanuel Kant bekritiseert het Europese kolonialisme en pleit voor wereldburgerschap. Zijn kritiek op het kolonialisme kan worden opgevat als een kritiekpunt op de ‘tragedie van de meent’ van Garret Hardin. Met ‘de tragedie van de meent’ legt Hardin zijn visie op de mondiale verdeling van welvaart uit.
- 2p **16** Leg uit dat Kants kritiek op het kolonialisme kan worden opgevat als kritiek op Hardins ‘tragedie van de meent’.
Beargumenteer vervolgens op welke manier de ‘tragedie van de meent’ zou worden opgelost vanuit Kants plichtethiek.